

ולענווים יתן חן

על מציאות, ומציאת חן

(4) ספר בראשית פרק מז

יחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חיו שבע שנים וארבעים ומאת שנה:

(כט) ויקרבו ימי ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים:

(ל) וישכבתי עם אבתי ונשאמני ממצרים וקברתני בקברתם ויאמר אנכי אעשה כדברך:

ספר בראשית פרק מח

(א) ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חלה ויקח את שני בניו עמו את מנשה ואת אפרים

אני בבאי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך בעוד פורת ארץ לבא אפרתה ואקברה שם בדרך אפרת הוא בית לחם:

רש"י על בראשית פרק מח פסוק ז

(ז) ואני בבאי מפדן וגו' - ואע"פ שאני מטריח עליך להוליכני להקבר בארץ כנען ולא כך עשיתי לאמך שהרי מתה סמוך לבית לחם:

ואקברה שם - ולא הולכתיה אפי' לבית לחם להכניסה לארץ וידעתי שיש בלבך עלי אבל דע לך שע"פ הדבור קברתיה שם שתהא לעזרה לבניה כשיגלה אותם נבזוראדן והיו עוברים דרך שם יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים שנא' (ירמיה לא) קול ברמה נשמע וגו' והקב"ה משיבה יש שכר לפעולתך נאם ה' וגו' ושבו בנים לגבולם.

(114) שפת אמת ספר בראשית - פרשת וישלח - שנת [תרמ"ו]

בפסוק ויבא יעקב שלם כו' ויחן כו' פני העיר ובמדרש ששמר השבת קודם שניתנה. וכתבנו כבר מזה כמ"ש כשהצדיק בעיר הוא הודה זיוה הדרה. לכן כתיב ויצא יעקב כדפרש"י שם. מול זה כשבא כתיב ויחן כו' פני העיר שחזר הודה זיוה הדרה. וזה הענין נוהג בעולם שנה נפש כשמתגלה בהם האור הפנימי שהוא בחי' צדיק אז חל החן והזיו. ואיתא בספר יצירה המליך ת' בחן וצר בו צדק בעולם. יום שביעי בשנה. פה בנפש. והיינו שיום השבת מיוחד להיות הנבראים מעלין חן לפניו ית' וזה קיום כל העולם כדכתיב וירא אלקים כו' כל אשר עשה כו' טוב מאוד כתב שם במדרש אמר הקב"ה עולמי הלואי שתהי' מעלה חן לפני כל הימים כשעה זו. ויש לכל אדם שעה מיוחדת שיש בו מציאות החן כמ"ש אין לך אדם שאין לו שעה. וכן בכללות בני"י כתיב יפה את כתרצה דרשו במדרש בשעה שאתה מתרצה לי פירוש כשמעוררין עת רצון למצוא חן לפניו. שזה תכלית הכל. כמו שביקשו גדולי עולם אם מצאתי חן בעיניך כו' והשבת מיוחד לזה. וכמו כן פה בנפש והכל אחד כי שבת סהדותא אקרי שבנ"י מעידין שהקב"ה ברא עולמו בששה ונח בשביעי. ואיתא חן מקח על מקחו. וכפי מה שהאדם מעיד ומברר בנפשו כי השי"ת הוא בעליו ומכיר את קונו. כמו כן חל עליו החן.